

Redogörelse för och bedömning av arbetet i samverkansområdena 2018

Redovisning enligt förordningen (2015:1052)
om krisberedskap och bevakningsansvariga
myndigheters åtgärder vid höjd beredskap

Innehållsförteckning

1. Sammanfattning.....	3
2. Inledning	3
3. Redogörelse och bedömning av arbetet i samverkansområdena 2018	4
3.1 Bedömning av genomfört arbete	4
3.2 Redogörelse av genomfört arbete.....	5
Aktiviteter för att skapa en helhetssyn i planeringen.....	5
Konkret planering och genomförande av åtgärder	5
MSB stödjer med mötesplanering och informationsdelning	6
Kort om arbetet i respektive samverkansområde	6
Bilaga A - Aktörer i samverkansområdena 2018	9

1. Sammanfattning

Denna rapport är en redogörelse för och bedömning av arbetet i samverkansområdena under 2018 i enlighet med 7 § förordningen (2015:1052) om krisberedskap och bevakningsansvariga myndigheters åtgärder vid höjd beredskap. Under 2018 har myndigheterna i samverkansområdena samverkat kring planeringen av åtgärder och delat information och erfarenheter.

MSB bedömer att arbetet i samverkansområdena tillgodoser ett behov av att stämma av arbeten mellan myndigheter. MSB bedömer dock att samverkan behöver komma till stånd *mellan* samverkansområden. MSB avser att utveckla konferensen Mötesplats SO så att den än mer tillgodoser myndigheternas behov av tvärssektoriell samverkan.

MSB konstaterar att medan avstämning mellan myndigheter sker i samverkansområdena, så sker samverkan kring konkret planering och genomförande av åtgärder i andra ändamålsenliga former.

2. Inledning

Denna rapport är en redogörelse för och bedömning av arbetet som har bedrivits i samverkansområdena under år 2018. Rapporten lämnas till Regeringskansliet i enlighet med 7 § förordningen (2015:1052) om krisberedskap och bevakningsansvariga myndigheters åtgärder vid höjd beredskap.

Utgångspunkten för arbetet i samverkansområden är enligt samma paragraf följande:

”För att främja en helhetssyn i planeringen för krisberedskap och höjd beredskap ska planeringen för de myndigheter som anges i bilagan till denna förordning bedrivas inom samverkansområden.”

I kapitel 3 finns en bedömning av det arbete som bedrivits i samverkansområdena under 2018 för att uppfylla ovanstående bestämmelse. I den efterföljande redogörelsen ges kompletterande information om det arbete som har genomförts.

3. Redogörelse och bedömning av arbetet i samverkansområdena 2018

3.1 Bedömning av genomfört arbete

MSB bedömer att arbetet inom samverkansområdena tillgodoser ett behov hos myndigheterna att diskutera behov av åtgärder samt att dela information och erfarenheter mellan sig. I samverkansområdena kan myndigheterna exempelvis stämma av gemensamma projekt, diskutera hur gemensamma regeringsuppdrag kan lösas och utifrån inträffade händelser dra lärdomar att ta med i den egna planeringen. Det främjar att systemet utvecklas på ett likartat sätt och att den samlade förmågan tas tillvara. Det är också ett viktigt forum i vilket MSB kan genomföra förankringsarbete med myndigheterna i centrala utvecklingsarbeten inom krisberedskap och höjd beredskap.

Justeringar i arbetssättet som gjorts 2018 har gett utrymme för större flexibilitet att tillgodose de särskilda behov av samverkan som myndigheterna i respektive samverkansområde identifierar. Arbetet behöver även i allt större utsträckning förhålla sig till de processer rörande civilt försvar som utgår från direkta regeringsuppdrag. MSB har därmed försökt åstadkomma en arbetsform som ger utrymme för myndigheterna att arbeta såväl med uppgifter inom det civila försvaret som fredstida krisberedskap. Dock kan det konstateras att det behövs fortsatt utvecklingsarbete för att planeringen för krisberedskap och civilt försvar ska samordnas på ett effektivt sätt.

Några av samverkansområdena är till sin sammansättning mer eller mindre tvärsektoriella och ger myndigheterna redan *inom* samverkansområdet möjlighet att mötas och utbyta erfarenheter på ett sätt som de inte skulle ha gjort annars. För att stödja ett ännu bredare erfarenhetsutbyte behöver dock samverkan *mellan* samverkansområden komma till stånd.

MSB fortsätter att tillsammans med aktörerna utveckla arbetet i samverkansområdena i denna anda och komplettera det med andra samverkanformer för en så effektiv planering som möjligt. Det gäller exempelvis Mötesplats SO, vars syfte är att förmedla information om centrala arbeten inom krisberedskap och civilt försvar samt att erbjuda tillfälle till nätverkande och erfarenhetsutbyte. Utvärderingar visar att Mötesplats SO är en uppskattad konferensform. MSB avser att utveckla konferensformen för att stödja dialog och kunskapsutbyte mellan myndigheterna ytterligare.

MSB kommer att arrangera mötestillfällen i respektive samverkansområde i anslutning till att Mötesplats SO genomförs på våren respektive hösten 2019. Om behov uppstår kommer ytterligare möten att anordnas.

3.2 Redogörelse av genomfört arbete

Aktiviteter för att skapa en helhetssyn i planeringen

Samverkansområdena utgör forum för nationell samordning av planering inom krisberedskap och inför höjd beredskap. För att skapa den helhetssyn i planeringen som samverkansområdena syftar till, har myndigheterna under året getts tillfälle att diskutera brister i samhällets krisberedskap och arbete inför höjd beredskap samt stämma av vilka åtgärder som de enskilt och i samverkan behöver genomföra. Diskussionerna har bland annat tagit avstamp i Nationell risk- och förmågebedömning (NRFB) och de övriga behov som identifierats i respektive samverkansområde. Genom att diskussioner har förts på ett likartat sätt och med delvis samma underlag som utgångspunkt, har gemensamma planeringsförutsättningar och förståelse för hur krisberedskapen behöver utvecklas skapats. Arbetet har anpassats utifrån behoven i respektive samverkansområde och därför har det lagts olika tonvikt på t.ex. att identifiera brister och behov respektive att konkretisera åtgärder.

Myndigheterna har därutöver delat information, kunskap och goda exempel inom olika områden. På utvecklingsområden som rör hela krisberedskapssystemet eller totalförsvaret har föredragningar och diskussioner skett i antingen alla samverkansområden eller de som bedömts relevanta. Aktuella regeringsuppdrag som berör flera myndigheter har också stämts av. MSB har exempelvis presenterat arbetet med stöd för krigsplacering och krigsorganisation med gemensam diskussion och återkoppling från övriga myndigheter. Andra ämnen som tagits upp i flera samverkansområden är Försvarsberedningens rapport Motståndskraft, arbetet med naturolyckor och klimatanpassning samt utvecklingen av skyddade ledningsplatser.

Föredragningar har också skett inom de specifika sakområden som samverkansområdena omfattar, se exempel i redogörelsen per samverkansområde nedan. Likaså har avstämning om och avrapportering från olika arbeten och projekt som myndigheterna genomför skett, särskilt av sådana projekt som involverar flera myndigheter och/eller som har medel ur anslag 2:4 Krisberedskap.

Deltagare och adjungerade aktörer i samverkansområdena 2018 framgår av bilaga A. Det har därutöver stått en plats till förfogande för en adjungerad representant för länsstyrelserna i fyra av samverkansområdena förutom samverkansområde geografiskt områdesansvar. Dessa platser har dock inte utnyttjats under 2018. Inför 2019 har länsstyrelser anmält intresse att delta i ett par av samverkansområdena.

Konkret planering och genomförande av åtgärder

Aktiviteterna på samverkansområdenas möten kompletteras med samverkan och genomförande av konkret planering och åtgärder i andra former. Ett exempel är den konkreta beredskapsplanering som sker på totalförsvarsplaneringskonferenser och i andra constellationer och nätverk.

Detta arbete sker både tvärsektorielt och utifrån en tydligare sektorslogik. Ett annat exempel är arbetet om naturolyckor och klimatanpassning, som sker i en särskild arbetsgrupp bestående av både myndigheter som ingår i samverkansområdena och andra myndigheter.

MSB stödjer med mötesplanering och informationsdelning

MSB är ordförande i samtliga samverkansområden och står för planering och genomförande av samverkansområdenas möten. Mötena för de respektive samverkansområdena sammanfaller numera i tid, vilket har möjliggjort samplanering och att mötespunkter har kunnat genomföras gemensamt. Under 2018 har 3–4 mötestillfällen anordnats per samverkansområde.

Som komplement till möten i respektive samverkansområde genomförs Mötesplats SO två gånger per år. Dessa riktar sig till samtliga myndigheter och adjungerade aktörer i samverkansområdena samt frivilliga försvarsorganisationer. Bland programpunkterna på 2018 års Mötesplats SO kan nämnas ändrad hotbild, ny säkerhetsskyddslag, personalförsörjning samt olika aktörers erfarenheter från sommarens skogsbränder.

MSB har under året producerat nyhetsbrev och webbtexter för att rapportera från genomförda Mötesplats SO och informera om andra aktuella ämnen som berör arbetet i samverkansområdena.

Kort om arbetet i respektive samverkansområde

Myndigheterna i **samverkansområde ekonomisk säkerhet (SOES)** har under 2018 fokuserat på informationsdelning och kunskapsinhämtning. Informationsdelningen har främst rört myndigheternas åtgärder. Kunskapsinhämtningen har omfattat PTS och länsstyrelsernas arbeten om tillgång till betaltjänster samt NIS-direktivet. Särskild vikt har lagts vid åtgärder kopplade till civilt försvar. Som följd av detta har kompletterande möten genomförts och planeras under 2019. Inledningsvis med fokus på ledningsplatser och krigsorganisation.

Inom **samverkansområde farliga ämnen (SOFÄ)** har utveckling av ämnet CBRNE och hur det ska få genomslag i olika processer/sammanhang diskuterats, exempelvis hur det tas omhand i myndigheternas risk- och sårbarhetsanalyser, den nationella risk- och förmågebedömningen, broschyren Om krisen eller kriget kommer och TFÖ 2020. Utbildningskartläggning, leveranser till EU:s CBRN Advisory Group och planering för hotbildsseminarium är andra arbeten som tagits upp. Ytterligare andra är behov av säkerhetsskydd och informationssäkerhet och juridiska processer avseende kritisk skyddsmateriel.

Samverkansområde geografiskt områdesansvar (SOGO) är ett homogent samverkansområde där deltagarna har många frågor gemensamt. Det finns därför goda förutsättningar att tillsammans tydliggöra och ensa myndigheternas arbete. Under året har de valt att fokusera på ett antal teman

som baserats på slutsatser i NRFB och andra aktuella frågor. Exempel på teman som avhandlats är förändrat arbetssätt mot bakgrund av nya säkerhetsskyddslagen, kriskommunikation och Krisberedskapsveckan, utvärderingsarbetet av bränder, torka och vattenbrist 2018 och Totalförsvärsövning 2020. En övergripande plan har tagits fram för länsstyrelsernas planering av stöd till främst kommuner och landsting att leva upp till deras nya överenskommelser för krisberedskap och höjd beredskap. Den ska kunna vara till stöd för länsvis planering.

Arbetet i SOGO har under 2018 bidragit till att öka kunskap hos aktörerna och samordna aktiviteter hos länsstyrelserna och övriga deltagare. Diskussioner har gett underlag till fortsatt arbete inom de egna organisationerna. Arbetet i SOGO har bidragit till en helhetssyn i planeringen för geografiskt områdesansvar. SOGO är det enda forumet där geografiskt områdesansvar behandlas med aktörer i tre nivåer. Kommunrepresentanternas deltagande är en viktig förutsättning för samverkan i SOGO.

Inom **samverkansområde skydd, undsättning och vård (SOSUV)** har myndigheterna delat information och utbytt erfarenheter från både planeringsarbete, utvärderingar och inträffade händelser, t.ex. erfarenheter från skogsbränder och torka sommaren 2018 och terrorattentatet 7 april 2017. På mötena har det informerats kring regeringsuppdrag som berör flera myndigheter, både avslutande och pågående t.ex. om Totalförsvärets sjukvårdssystem (Socialstyrelsen). Exempel på aktiviteter där det skapats ett särskilt engagemang är genomgång av Tullverkets webbaserade internutbildning i ämnet höjd beredskap och diskussionerna kring det myndighetsgemensamma 2:4-projektet "Storskalig utrymning".

Bedömningen är att forumet på ett positivt sätt bidragit med kunskap och erfarenheter inom de stora processer som pågår med anledning av den återupptagna planeringen för höjd beredskap och de uppgifter som tillkommit i myndigheternas instruktioner (krigsplacering, alternativ ledningsplats).

Myndigheterna i **samverkansområde teknisk infrastruktur (SOTI)** har under 2018 fokuserat på kunskaps- och erfarenhetsutbyte. Eftersom SOTI inkluderar myndigheter som verkar inom flera olika områden (energiförsörjning, livsmedel och dricksvatten, information och kommunikation samt skydd och säkerhet) har kunskaps- och informationsutbyte haft en särskilt framträdande roll. Särskild vikt har lagts vid att diskutera pågående arbeten och uppdrag inom totalförsvärsplanering. Det har även genomförts föredragningar kring MSB-uppdrag, exempelvis avseende skyddade ledningsplatser samt krigsplacering.

Inom **samverkansområde transporter (SOTP)** har föredragningar skett om exempelvis Arlandarådets respektive Krigsförsäkringsnämndens arbete och drivmedelsberedskap i fred och inför höjd beredskap. Avstämning har skett om pågående projekt, såsom Trafikverkets projekt för utveckling av

sammanhållen planering och ett projekt för nordisk samverkan inom transportsektorn.

Transportmyndigheterna möts och bedriver alltmer av sitt sektorsvisa utvecklingsarbete i andra konstellationer än SOTP. För att planeringen ska bedrivas effektivt behöver arbetet i SOTP och dessa andra grupperingar samordnas. Som ett pilotfall för utvecklade samverkansformer inom SO, och för att öka möjligheterna att driva arbetet framåt inom området transporter på ett samlat sätt, har därför MSB överenskommit med Trafikverket om att denna myndighet tar över ordförandeskapet i SOTP från 2019. För att säkerställa ”hängränneperspektivet” tar MSB, som sakkunnig myndighet inom krisberedskap och inför höjd beredskap, istället över som vice ordförande.

Bilaga A - Aktörer i samverkansområdena 2018

	Uttekade av förordning eller MSB	Samverkan/adjungerade
SOES	Arbetsförmedlingen (utpekad av MSB) Finansinspektionen Försäkringskassan MSB (utpekad av MSB) Pensionsmyndigheten Riksgälden Skatteverket Statens servicecenter (utpekad av MSB)	Försvarmakten Riksbanken
SOFÄ	Folkhälsomyndigheten Jordbruksverket Kustbevakningen Livsmedelsverket MSB Polismyndigheten Socialstyrelsen Statens veterinärmedicinska anstalt Strålsäkerhetsmyndigheten Säkerhetspolisen Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI) (utpekad av MSB) Tullverket	Försvarmakten genom Skyddscentrum och MUST
SOGO	Lantmäteriet (utpekad av MSB) 21 länsstyrelser MSB	Kommun Landsting Försvarmakten SKL
SOSUV	Kustbevakningen Migrationsverket MSB Polismyndigheten Sjöfartsverket Socialstyrelsen SMHI (utpekad av MSB) Transportstyrelsen Tullverket	Kommun Landsting Försvarmakten
SOTI	Elsäkerhetsverket Energimyndigheten Fortifikationsverket (utpekad av MSB) Försvarets radioanstalt (utpekad av MSB) Livsmedelsverket MSB Post- och telestyrelsen Svenska kraftnät	Kommun Landsting Försvarmakten
SOTP	Energimyndigheten Luftfartsverket MSB (utpekad av MSB) Sjöfartsverket Trafikverket Transportstyrelsen	Kommun Kollektivtrafikmyndighet Försvarmakten Frivilliga försvarsorganisationers samarbetskommitté (FOS)